

Тема:

**«БІРЖОВИЙ ТА ПОЗАБІРЖОВИЙ
РИНКИ ЦІННИХ ПАПЕРІВ»**

План

1. Основи функціонування ринку акцій.
2. Фондовий ринок України та його інфраструктура.
3. Державне регулювання ринку цінних паперів.

Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23 лютого 2006 року N 3480-IV

Акція - іменний цінний папір, який посвідчує майнові права його власника (акціонера), що стосуються акціонерного товариства, включаючи право на отримання частини прибутку акціонерного товариства у вигляді дивідендів та право на отримання частини майна акціонерного товариства у разі його ліквідації, право на управління акціонерним товариством, а також немайнові права, передбачені Цивільним кодексом України та законом, що регулює питання створення, діяльності та припинення акціонерних товариств.

Акціонерне товариство розміщує тільки іменні акції.

Акціями можуть володіти як юридичні, так і фізичні особи. Власників називають **акціонерами**. Акціонерне товариство, що випускає їх, називається **емітентом**.

ВЛАСТИВОСТІ АКЦІЙ

Передача прав власності її власнику (з можливістю участі в управлінні).

Безстроковість - акція не має терміну існування, тобто права власника акції зберігаються до тих пір, поки існує акціонерне товариство.

Можливість отримання дивідендів та частини майна при ліквідації акціонерного товариства .

Обмежена відповідальність - акціонер не відповідає за зобов'язаннями компанії і не може втратити більше того , що вклав .

Неподільність - спільний поділ акції не розглядається як поділ між власниками, тобто всі власники розглядаються як одна особа.

Дроблення і консолідація - можливість розподілу великої акції на кілька штук меншого номіналу або, навпаки, утворення з декількох акцій однієї дорожчого номіналу, але тієї ж категорії і типу.

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ АКЦІЙ

Номінал - умовна величина, що виражається зазвичай в грошовій формі і визначає частку майна в АТ, що припадає на 1 акцію.

Курсова вартість - це величина, що показує у скільки разів її поточна ціна вище номіналу.

Дивіденд - це дохід, який може отримати власник за рахунок частини чистого прибутку АТ поточного року, що розподіляється між власниками акцій у вигляді певного % від їх номінальної вартості.

Акції приносять прибуток своєму власникові двома способами:

- ✓ за рахунок збільшення курсової вартості;
- ✓ за рахунок періодичних виплат дивідендів.

Акціонерне товариство – це домінуюча форма комерційної організації у країнах з ринковою економікою.

Випуск акцій дає засновникам акціонерного товариства можливість консолідувати значний капітал на основі об'єднання безлічі індивідуальних капіталів і заощаджень.

Важливою перевагою акціонерної форми, порівняно з іншими формами комерційної організації, є обмежена відповідальність за зобов'язаннями: власники акцій несуть відповідальність за зобов'язаннями товариства (ризикують) тільки капіталом, вкладеним в акції.

Акціонерна форма комерційної організації сприяє демократизації управління, розширенню громадського контролю за діяльністю організації.

Всі компанії поділяються на:

- приватні;
- публічні.

Приватні компанії не надають фінансові звіти широкому колу осіб, звітуються тільки перед податковою і самі визначають свою політику, на відміну від публічних, де рішення приймає акціонер, що володіє контрольним пакетом акцій.

Проведення IPO означає, що компанія переходить з приватних рук у публічне володіння, тому тепер її фінансова звітність стає більш прозорою.

Порівняльна характеристики основних ознак акцій та облігацій

Ознака	Акція	Облігація
Тип доходу, що сплачується за цінним папером	дивіденди	відсотки
Термін обігу	безстрокові	визначено умовами емісії
Тип відносин між емітентом та власником	відносини спів власності в акціонерному товаристві	відносини позики
Право управління емітентом	передбачені	не передбачені
Повернення номіналу цінного паперу	у разі достатності коштів при ліквідації емітентів	після завершення терміну обігу
Форма випуску	бездокументарна	бездокументарна
Форма існування	іменні	іменні, на пред'явника

Міноритарний акціонер – акціонер компанії (фізична або юридична особа), розмір пакету акцій якого не дозволяє йому безпосередньо брати участь в управлінні товариством.

Мажоритарний акціонер – акціонер, пакет акцій якого дає право контролю над товариством.

Пакет акцій - кількість акцій одного акціонерного товариства, що знаходиться в руках одного власника або під єдиним контролем.

1 акція - базові права власника компанії: участь в управлінні (участь у зборах акціонерів), право на дивіденди і на компенсацію у разі ліквідації АТ.

Для будь-якого стратегічного інвестора перша мета – це **1 %** - доступ до реєстру акціонерів (інформація про те, у кого скупляти акції).

2 % - це можливість висувати свого представника в раду директорів. Це вже реальна можливість управління акціонерним товариством.

10 % - дає право ініціювати позачергові збори акціонерів, також вимагати позапланових перевірок фінансово-господарської діяльності АТ.

Блокуючий пакет - частка звичайних акцій в акціонерному товаристві, яка дозволяє їх власникам накладати вето на рішення ради директорів.

Якщо статутом акціонерного товариства передбачено, що рішення з певного питання може бути ухвалене кваліфікованою більшістю, скажімо в 3/4 голосів, то блокуючим пакетом буде **25 % + 1 акція**.

У більшості випадків ставиться завдання скупити не контрольний, а блокуючий пакет акцій.

Часто блокуючий пакет акцій зберігає за собою держава, щоб зберегти вплив на діяльність акціонерного товариства після приватизації.

50 % + 1 акція - контрольний пакет акцій.

На практиці далеко не всі акціонери присутні на зборах.

Кількість голосів, необхідних для прийняття позитивного рішення, розраховується не від загального числа акцій, а від акцій, власники яких присутні на зборах (за умови наявності кворуму 50 % акціонерів).

Фактично, власник контрольного пакета контролює діяльність підприємства і може самостійно приймати стратегічні рішення (тому пакет так і називається - контрольний).

Власник контрольного пакета може:

1. Внести зміни та доповнення до статуту товариства або затвердити статут у новій редакції.
2. Провести злиття, приєднання, поділ та виділення.
3. Ліквідувати товариство.
4. Припинити повноваження одного або всіх членів ради директорів.
5. Емітувати різні цінні папери.
6. Прийняти рішення про виплату дивідендів та ін.

Повний контроль над компанією отримує власник пакета
75 % + 1 акція.

У цьому випадку заблокувати рішення загальних зборів акціонерів неможливо, так як блок-пакета немає.

Тому багато важливих для держави компаній належать уряду на 75 %.

Чим більше пакет акцій, тим вище його ціна!

Прості акції надають їх власникам право на отримання частини прибутку акціонерного товариства у вигляді дивідендів, на участь в управлінні акціонерним товариством, на отримання частини майна акціонерного товариства у разі його ліквідації та інші права, передбачені законом, що регулює питання створення, діяльності та припинення акціонерних товариств.

- ✓ Прості акції надають їх власникам однакові права.
- ✓ Надання будь-яких гарантій щодо отримання доходу (дивідендів) за простими акціями забороняється.
- ✓ Прості акції не підлягають конвертації у привілейовані акції або інші цінні папери акціонерного товариства.

Привілейовані акції, у порівнянні із простими, дають переважне право на одержання дивідендів, що зазвичай виражається у фіксованому дивіденді, який не залежить від прибутку товариства, а також на пріоритетну участь у розподілі майна акціонерного товариства в разі його ліквідації.

Акціонерне товариство розміщує привілейовані акції різних класів (з різним обсягом прав щодо розміру та черговості отримання дивідендів і виплат з майна ліквідованого товариства), якщо така можливість передбачена його статутом.

Привілейовані акції певних класів можуть бути конвертовані у прості акції або у привілейовані акції інших класів.

Частка привілейованих акцій у статутному капіталі акціонерного товариства не може перевищувати 25 відсотків.

Привілейовані акції (префи) відрізняються тим, що не надають своєму власникові права голосу на зборах акціонерів (виняток - прийняття стратегічних рішень про ліквідацію або реорганізацію підприємства, внесення змін до статуту акціонерного товариства, пов'язаних з обмеженням прав власників деяких видів префі акцій, отриманням переваг в черговості на отримання дивідендів).

Іменні акції фіксують ім'я свого акціонера (фізичної або юридичної особи) в реєстрі акціонерів (в Україні - лише іменні).

На пред'явника - без фіксування імені їхнього власника, такі акції вільно обертаються на вторинному ринку і таких акцій значно більше в зарубіжних країнах (питання анонімності).

Вінкульовані акції - окремий вид іменних акцій, що можуть продаватися власниками тільки за згодою емітента.

Звичайні акції представляють більший інтерес для великих інвесторів, які володіють контрольним пакетом акцій підприємства.

Префи популярні у міноритарних акціонерів, для яких важлива не настільки можливість приймати участь у раді директорів, скільки перспектива отримання стабільних дивідендів.

Компанія в першочерговому порядку повинна виплачувати частину свого прибутку власникам префів, у той час як власникам простих акцій вона може не платити «преміальні» протягом декількох років.

Прибутковість акцій потенційно вище відсотків за вкладами в банках!

За інвестиційними якостями

Блакитні фішки (англ. *blue chips*) – акції або цінні папери найбільш великих, ліквідних і надійних компаній зі стабільними показниками одержуваних доходів і виплачуваних дивідендів. Термін виник за аналогією з блакитними фішками казино, що мають найвищу цінність.

Найбільш ліквідні акції США:

- ✓ Bank of America (Банк Америки, найбільша фінансова структура США)
- ✓ Boeing (Боїнг, авіабудування, оборонна промисловість)
- ✓ Coca-cola
- ✓ Exxon Mobil (нафтогазовий сектор)
- ✓ HP («Ейч Пі», він же Hewlett-Packard, електроніка, обчислювальна техніка)
- ✓ Intel
- ✓ Microsoft
- ✓ Pfizer (фармацевтика)
- ✓ Kraft Foods
- ✓ McDonalds

Блакитні фішки українського ринку – це підприємства горно-металургійного сектора:

Азовсталь (AZST),

Алчевський металургійний комбінат (ALMK),

Єнакіївський металургійний комбінат (ENMZ),

Авдіївський коксохімічний завод (AVDK),

Ясинівський коксохімічний завод (YASK),

Хімічний концерн Стирол (STIR);

також енергогенеруючі компанії:

ЦентрЕнерго (CEEN) і ЗахідЕнерго (ZAEN);

флагмани вітчизняного машинобудування Моторсіч (MSICH) та Сумське машинобудівне НПО ім. Фрунзе (SMASH);

єдиний представник нафтогазового сектора – Укрнафта (UNAF);

банківський сектор представлений банками Форум (FORM), Укрсоцбанк (USCB) і Райффайзен банк Аваль (BAVL).

Фондовий ринок (ринок цінних паперів) – частина ринку капіталів, де здійснюються емісія, купівля і продаж цінних паперів.

Ринок цінних паперів

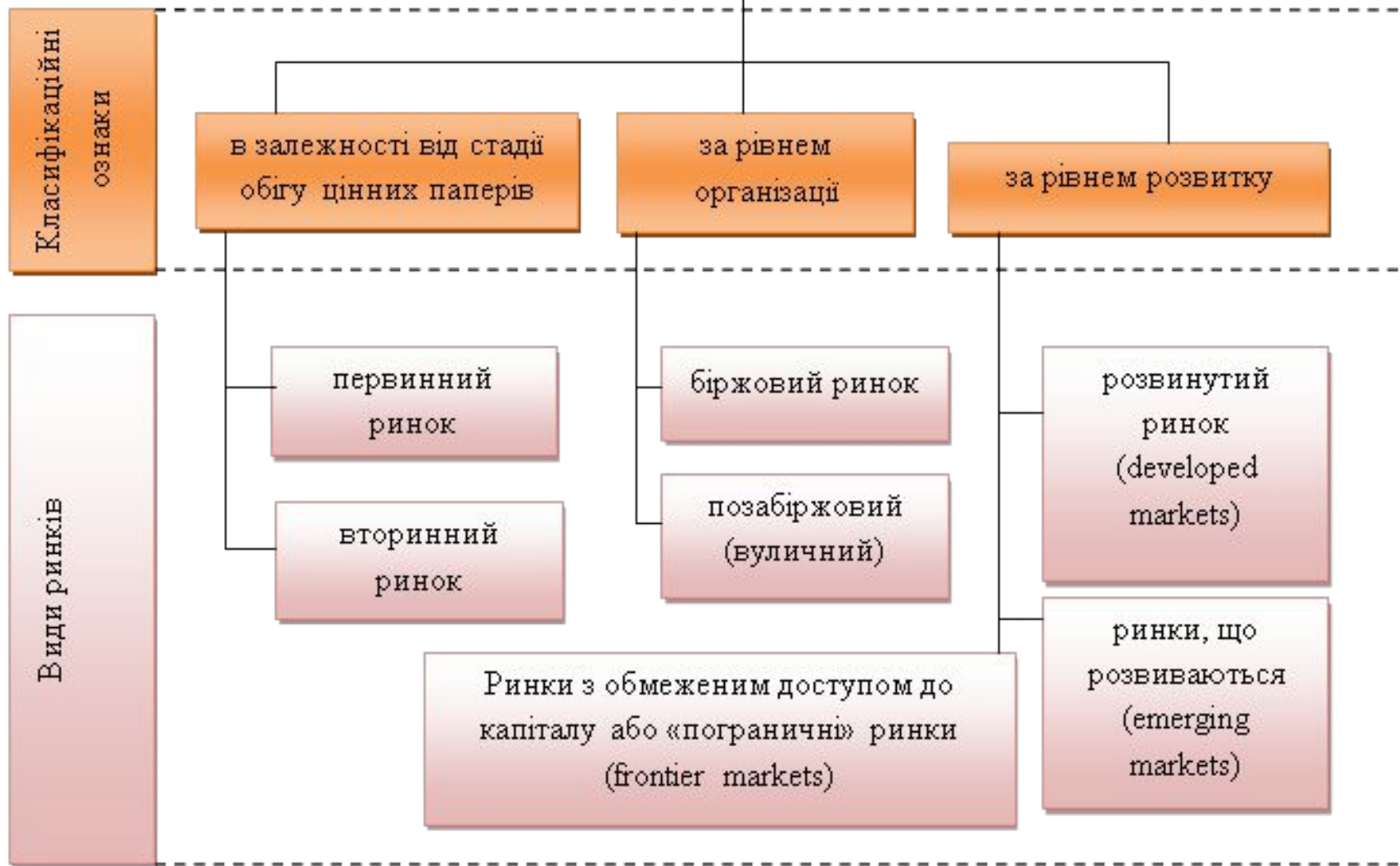


Рис. Класифікація ринку цінних паперів (фондового ринку)

Розвинуті ринки (developed market)	Ринки, що розвиваються (emerging market)	Пограничні ринки (fronrier market)
Канада	Бразилія	Аргентина
США	Чилі	Ямайка
Австрія	Колумбія	Тринідад і Тобаго
Бельгія	Мексика	Боснія і Герцеговина
Данія	Перу	Болгарія
Фінляндія	Чехія	Хорватія
Франція	Єгипет	Естонія
Німеччина	Угорщина	Литва
Греція	Мароко	Казахстан
Ірландія	Польща	Румунія
Ізраїль	Росія	Сербія
Італія	Південна Африка	Словенія
Нідерланди	Туреччина	Україна
Норвегія	Китай	Бахрейн
Португалія	Індія	Йорданія
Іспанія	Індонезія	Кувейт
Швеція	Південна Корея	Ліван
Швейцарія	Малайзія	Оман
Великобританія	Філіпіни	Катар
Австралія	Тайвань	Саудівська Аравія
Гонг Конг	Таїланд	Об'єднані Арабські Емірати
Японія		Бангладеш
Нова Зеландія		Пакистан
Сінгапур		Шрі Ланка
		В'єтнам
		Ботсвана
		Гана
		Кенія
		Маврикій
		Нігерія
	Туніс	
	Зімбабве	

Обсяг біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі протягом січня-грудня 2014 року, млн грн

Період	Організатор торгівлі										Усього
	УФБ	КМФБ	ПФТС	УМВБ	ІННЕКС	ПФБ	УМФБ	ПЕРСПЕКТИВА	СФФБ	УБ	
Січень	178,36	370,57	7257,99	0,03	11,36	737,45	69,76	34315,07	30,60	552,36	43 523,54
Лютий	8,75	251,57	7861,06	0,06	3,09	131,12	4,78	36448,15	4,25	506,71	45 219,53
Березень	2,17	1553,23	3885,80	0,02	2,19	73,96	4,43	15683,82	27,70	566,66	21799,99
Квітень	107,65	675,22	4454,72	0,02	1,33	1328,16	3,32	13756,50	78,29	684,17	21089,38
Травень	4,59	217,61	6568,36	0,02	0,20	593,76	2,82	39593,19	13,80	648,81	47643,17
Червень	6,35	833,97	10683,10	0,02	0,93	168,49	3,22	24269,13	33,97	661,85	36661,03
Липень	10,96	468,44	7301,86	0,03	0,43	136,99	3,28	25911,41	14,99	984,77	34833,15
Серпень	17,93	575,78	13127,22	0,02	0,78	471,25	4,14	113455,17	18,72	887,53	128 558,54
Вересень	2,94	796,81	12596,86	0,00	0,88	2519,70	3,28	76985,63	197,02	883,23	93 986,36
Жовтень	8,20	877,48	13628,20	0,00	0,57	3486,80	3,15	41111,25	22,50	843,49	59 981,65
Листопад	8,75	1052,36	7515,00	255,07	0,36	2132,16	8,42	32046,96	116,94	647,43	43 783,46
Грудень	106,44	2282,58	5030,04	2,28	5,20	959,46	8,16	42527,69	706,76	720,98	52 349,58
Усього	463,08	9955,61	99910,23	257,59	27,32	12739,29	118,76	496103,96	1265,53	8588,00	629 429,38

Обсяг біржових контрактів з фінансовими інструментами на організаторах торгівлі (з розподілом за видом фінансового інструменту) протягом січня-грудня 2014 року, млн грн

Організатор торгівлі	Акції	Облігації підприємств	Державні облігації України	Облігації місцевої позики	Інвестиційні сертифікати	Деривативи	Іпотечні облігації	Ощадні (депозитні) сертифікати	Опціонні сертифікати	Усього*
Січень	2003,46	2707,48	37428,99	2,22	272,30	1108,82	0,27	0,00	0,00	43 523,54
Лютий	676,47	1 463,85	41 984,87	3,37	48,76	1 040,02	0,26	0,00	1,91	45 219,53
Березень	1 078,41	1 692,93	17 086,07	16,22	888,70	1 033,72	0,36	0,00	3,59	21 799,99
Квітень	2 087,22	1 992,36	15 769,96	4,54	263,53	966,30	4,50	0,00	0,99	21 089,38
Травень	1 377,07	1 660,41	43 759,01	2,61	93,32	749,02	0,23	0,00	1,52	47 643,17
Червня	1 084,21	4 205,67	30 285,12	6,80	310,05	760,77	0,00	0,00	0,00	36 661,03
Липня	1 462,24	2 584,41	29 551,24	2,80	92,19	127,98	0,00	1 000,26	12,03	34 833,15
Серпень	1 355,43	5 510,69	120 894,80	2,97	180,96	591,39	0,00	0,00	22,30	128 558,54
Вересень	3 439,70	2 432,10	86 141,52	523,09	399,94	1 041,78	0,00	0,00	8,23	93 986,36
Жовтень	4 617,77	3 656,44	50 557,72	9,70	489,45	640,62	0,00	0,00	9,94	59 981,65
Листопад	4 597,16	3 081,10	34 950,37	2,38	323,07	787,94	0,00	0,00	41,43	43 783,46
Грудень	2 817,96	2 816,94	44 881,67	3,59	889,95	763,10	0,00	0,00	176,36	52 349,58
Усього	26 597,10	33 804,38	553 291,34	580,31	4 252,21	9 611,45	5,61	1 000,26	286,71	629 429,38

Фондова біржа – організація, яка надає можливість для здійснення торгових операцій шляхом зведення разом покупців і продавців цінних паперів.

Фондова біржа утворюється та діє в організаційно-правовій формі акціонерного товариства або товариства з обмеженою відповідальністю.

Розмір статутного капіталу фондової біржі має становити не менш як **15 мільйонів гривень**. Розмір власного капіталу фондової біржі, що здійснює кліринг та розрахунки, має становити не менш як **25 мільйонів гривень**.

Фондова біржа утворюється не менше ніж 20 засновниками - торговцями цінними паперами, які мають ліцензію на право провадження професійної діяльності на фондовому ринку. Частка одного торговця цінними паперами не може бути більшою ніж 5 % статутного капіталу фондової біржі.

Діяльність фондової біржі зупиняється Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, якщо кількість її членів стала меншою за 20.

Організаторами торгівлі цінними паперами в Україні є **виключно фондові біржі**.

Головна мета діяльності *фондових бірж* полягає в створенні умов для проведення операцій купівлі-продажу ЦП за формалізованими, заздалегідь встановленими правилами укладання угод, мінімізації строків оформлення цих угод, скороченні часу проведення розрахунків за ними, а також зменшенні ризиків для інвесторів.

Фондова біржа утворюється та діє в організаційно-правовій формі товариства (крім повного, командитного товариства і товариства з додатковою відповідальністю) або дочірнього підприємства об'єднання торговців цінними паперами.

Прибуток фондової біржі спрямовується на її розвиток та не підлягає розподілу між її засновниками (учасниками).

Фондова біржа утворюється не менше ніж **20** засновниками - торговцями цінними паперами, які мають ліцензію на право провадження професійної діяльності на фондовому ринку, або їх об'єднанням, що налічує не менше ніж **20** торговців цінними паперами. Частка одного торговця цінними паперами не може бути більшою ніж **5 %** статутного капіталу фондової біржі.

Членами фондової біржі можуть бути **виключно торговці цінними паперами**

Розмір статутного капіталу фондової біржі має становити не менш як **15 млн. грн.** Розмір власного капіталу фондової біржі, що здійснює кліринг та розрахунки, має становити не менш як **25 млн. грн.**


В Україні функціонує 10 фондових бірж:


- 1. КМФБ** (Київська міжнародна фондова біржа)
- 2. ІННЕКС** (м. Донецьк)
- 3. ПФБ** (Придніпровська фондова біржа)
- 4. УМВБ** (Українська міжбанківська валютна біржа)
- 5. УФБ** (Українська фондова біржа)
- 6. ПФТС** (Перша фондова торговельна система)
- 7. УБ** (Українська біржа)
- 8. Перспектива.**
- 9. СЄФБ** (Східно-Європейська фондова біржа)
- 10. УМФБ** (Українська міжнародна фондова біржа)

Найбільшими фондовими біржами є:

1. *Фондова біржа ПФТС* (продано ММВБ за \$10 млн.)



2. *«Перспектива»* —  *перспектива*
фондова біржа

3. *„Українська біржа”* (створена РТС)  УКРАЇНСЬКА
БІРЖА

Найбільш відомі в Україні фондові індекси:



ПФТС-індекс (Фондова біржа ПФТС)



UX-індекс («Українська біржа»)

Котирувальний
список I рівня
лістингу

Котирувальний
список II рівня
лістингу

Біржовий реєстр
(лістингові цінні папери)

Позалістингові
цінні папери

Біржовий список

Рис. Структура біржового списку

Лістинг - це сукупність процедур з включення цінних паперів до реєстру організатора торгівлі та здійснення контролю за відповідністю цінних паперів і емітента умовам та вимогам, установленим у правилах організатора торгівлі

Лістингові цінні папери мають перший або другий рівень лістингу.

Цінні папери, що не відповідають вимогам лістингу, заносяться до біржового списку як **позалістингові цінні папери**.

За проходження лістингу потрібно платити.

Мінімальні вимоги до першого рівня лістингу

Для акцій:

- ❖ емітент існує не менше трьох років;
- ❖ вартість чистих активів емітента складає не менше 100 млн. грн.;
- ❖ річний дохід від реалізації товарів, робіт, послуг за останній фінансовий рік становить не менше 100 млн. грн.;
- ❖ ринкова капіталізація емітента складає не менше 100 млн. грн.;
- ❖ відсутність збитків в емітента за підсумками двох останніх фінансових років;
- ❖ мінімальна частка акцій у вільному обігу протягом попереднього кварталу становить не менше 15 % (за виключенням: акцій у власності інвесторів, що володіють понад 10% акцій; акцій, що мають обмежений обіг; акцій, що належать державі);

Мінімальні вимоги до першого рівня лістингу

- ❖ за кожен з останніх 6 місяців з цінними паперами емітента укладалось та виконувалось не менше 100 біржових контрактів (договорів), при цьому середньомісячна вартість біржових контрактів (договорів) з цінними паперами емітента протягом останніх 6 місяців складає не менше 10 млн. грн.;
- ❖ біржовий курс цінного папера розраховується не рідше одного разу на два тижні.

Мінімальні вимоги до другого рівня лістингу

Для акцій:

- ❖ емітент існує не менше трьох місяців;
- ❖ вартість чистих активів емітента складає не менше 50 тис. грн.;
- ❖ ринкова капіталізація емітента складає суму, не меншу 50 тис. грн.;
- ❖ кожен з останніх трьох місяців з цінними паперами емітента укладалось та виконувалося не менше 10 біржових контрактів (договорів), при цьому середньомісячна вартість біржових контрактів (договорів) з цінними паперами емітента протягом останніх трьох місяців становить не менше 250 тис. грн.;
- ❖ біржовий курс цінного папера розраховується не рідше одного разу на місяць.

Професійна діяльність з торгівлі цінними паперами включає:

- 1) брокерську діяльність;
- 2) дилерську діяльність;
- 3) андеррайтинг;
- 4) діяльність з управління цінними паперами.

Торговці цінними паперами

- ✓ Драгон Капітал;
- ✓ Конкорд Капітал;
- ✓ Сінком;
- ✓ Тройка Діалог Україна;
- ✓ Сократ.

Брокер - професійний учасник ринку цінних паперів, що здійснює операції з емісійними цінними паперами та іншими фінансовими інструментами за дорученням, за рахунок і в інтересах клієнта.

Дилер - професійний учасник ринку цінних паперів, що здійснює операції з емісійними цінними паперами та іншими фінансовими інструментами в своїх інтересах і за свій рахунок на неорганізованому ринку цінних паперів і на організованому ринку цінних паперів з правом прямого доступу до нього.

Андеррайтер - професійний учасник ринку цінних паперів, що володіє ліцензією на здійснення брокерської і дилерської діяльності та надає послуги емітенту з випуску та розміщення емісійних цінних паперів.

Маркет-мейкер - брокер-дилер - член організатора торгів, що прийняв на себе зобов'язання постійно оголошувати і підтримувати двосторонні котирування з цінних паперів певного типу.

Торговець цінними паперами може здійснювати:

- дилерську діяльність, якщо має сплачений грошима статутний капітал у розмірі не менш як **500 тис. грн.**,
- брокерську діяльність – **1 млн. грн.**
андеррайтинг та діяльність з управління цінними паперами – не менш як **7 млн. гривень.**

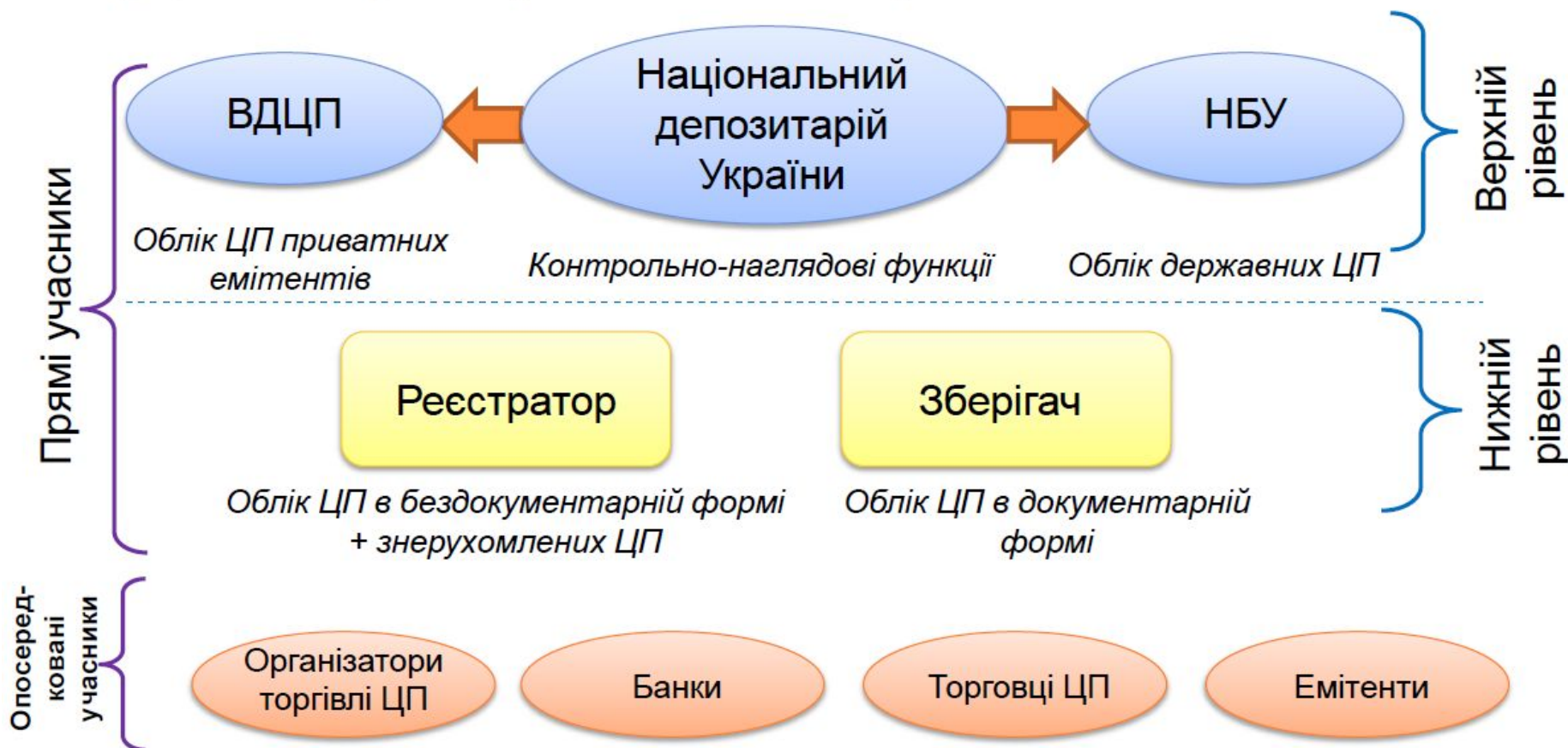


Рис. Таксономія цінних паперів в українській практиці

Закон України «Про депозитарну систему України» № 5178-VI :

- переведення всіх емісійних цінних паперів виключно в електронну форму до вступу в дію профільного закону про депозитарну систему;
- скасування інституту реєстраторів власників іменних цінних паперів;
- створення замість зберігачів цінних паперів депозитарних установ;
- функціонування єдиного Центрального депозитарію цінних паперів;
- створення єдиного Розрахункового центру з обслуговування договорів на фінансових ринках;
- створення інституту клірингових установ.

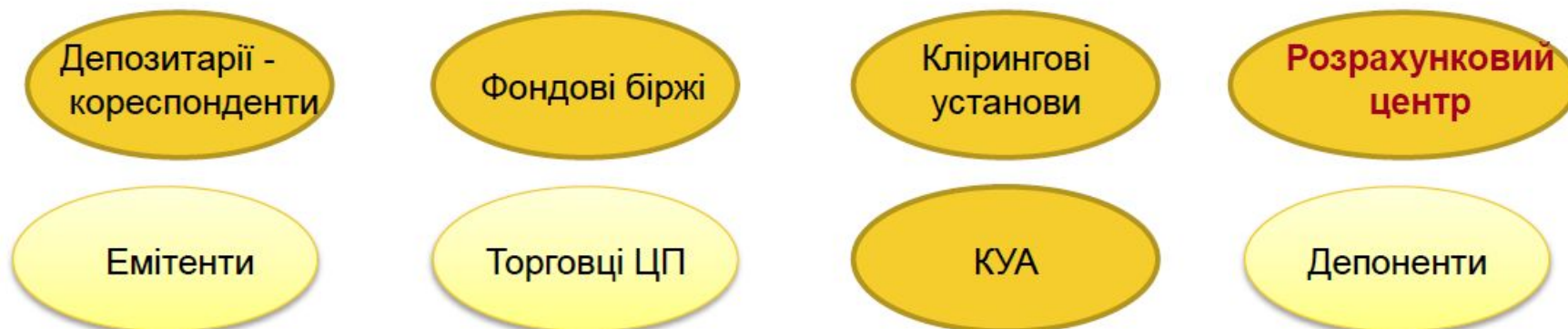
ЗУ “Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні” від 10.12.1997 р. №710/97-ВР



ЗУ “Про депозитарну систему України” від 06.07.2012 р. №5178-IV, набуває чинності частково з 12.10.2013 р., частково з 13.04.2014 р.



Інші учасники депозитарної системи:





Критерій	НДУ	ЦД
Організаційно-правова форма	ПАТ	ПАТ
Максимальна частка одного акціонера	10%	5%
Функції	Здійснення всіх функцій, пов'язаних з емісійним обліком та проведенням розрахунків в ЦП, Кодифікація ЦП, присвоєння ISIN	Здійснення всіх функцій, пов'язаних з емісійним обліком та проведенням розрахунків в ЦП (в т.ч. функції ВДЦП)

Законодавчі вимоги до функціонування *Розрахункового центру* наступні:

- створюється у вигляді публічного акціонерного товариства
- мінімальний статутний капітал має становити **не менше 100 млн. грн.**
- частка Національного банку України в статутному капіталі повинна становити не менш як **25% плюс 1 акція** (на день реєстрації Розрахункового центру частка НБУ повинна становити не менш як **75%**)

Виконання біржових контрактів щодо цінних паперів та інших фінансових інструментів, укладених на фондовій біржі, здійснюється

ВИКЛЮЧНО

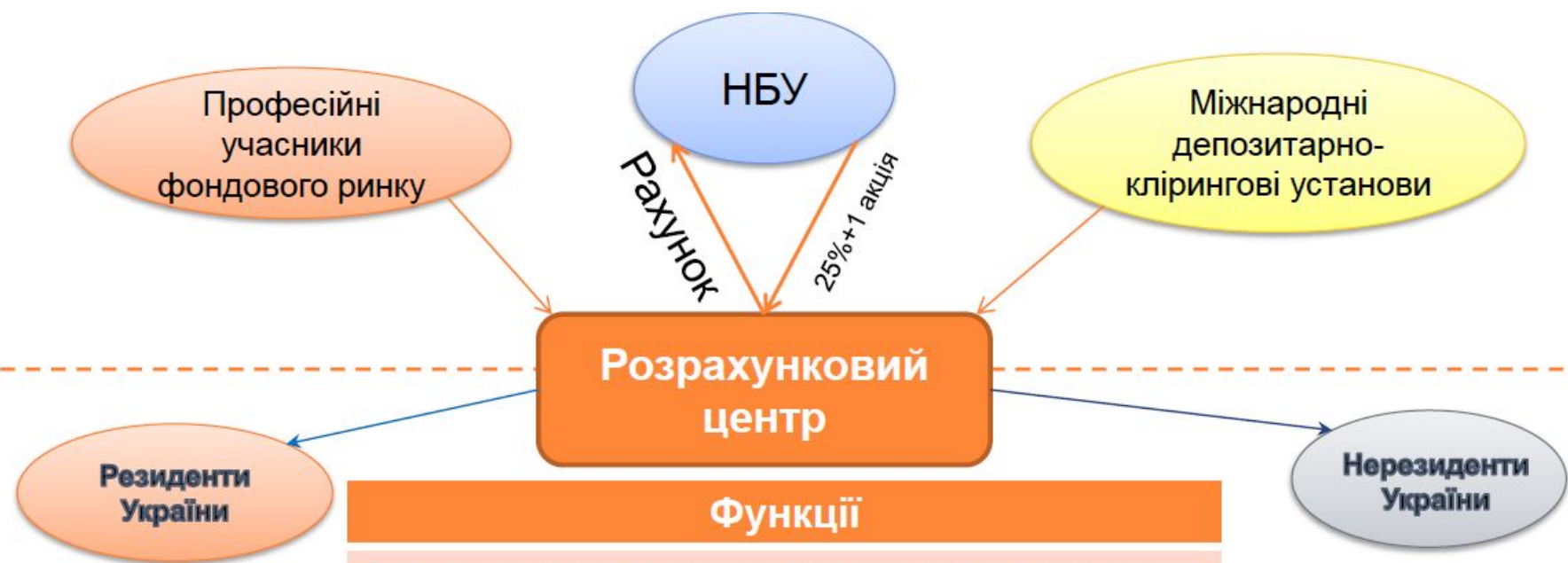
за принципом

"поставка цінних паперів проти оплати"

Delivery Versus Payment

Крім: виконання біржових контрактів, укладених під час розміщення цінних паперів; при проведенні торгів з продажу акцій, що належать державі; щодо купівлі-продажу державних облігацій, інших фінансових інструментів.

Учасники

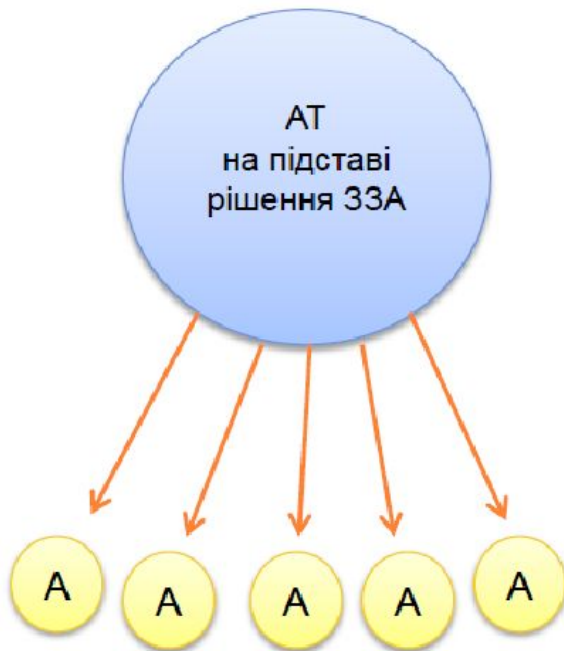


Клієнти

Функції
Здійснює грошові розрахунки за правочинами щодо цінних паперів та інших фінансових інструментів
Відкриває та веде грошові рахунки учасників фондового ринку
Може займатись кліринговою діяльністю
Забезпечує виплату (i) доходу за цінними паперами, (ii) номінальної вартості при погашенні цінних паперів, (iii) дивідендів акціонерам тощо

Новий порядок виплати дивідендів

За старою схемою:



За новою схемою:



На фондових біржах може бути наступний режим торгів:

1. **Ринок котирувань** – режим торгів, при якому укладання угод здійснюється шляхом акцепту котирувань.

(Акцепт – згода на всі умови котирування).

2. **Ринок заявок** - режим торгів, при якому заявки учасників торгів задовольняються автоматично за рахунок зустрічних заявок інших учасників торгів по тим же цінним паперам та іншим фінансовим інструментам.

3. **Односторонній аукціон** – конкурсний спосіб організації торгівлі, за яким ініціатор здійснює продаж, розміщення, придбання, викуп цінних паперів чи інших фінансових інструментів на умовах конкурентних пропозицій інших учасників аукціону (як правило, це первинне розміщення цінних паперів).

4. **Ринок РЕПО** - ринок угод з цінними паперами із зобов'язанням зворотного викупу.

Існує 2 види регулювання фондового ринку:

- 1. Державно-правове регулювання** передбачає виконання функції регулятора ринку державними органами (*Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку*)
- 2. Інституційно-правове** – регламентацію правил здійснення операцій з цінними паперами та контроль за ринком з боку професійних учасників, які об'єднуються у саморегулівні організації (*саморегулівні організації*).




Голова НКЦПФР Тімур Хромаєв

Саморегулівна організація - юридична особа, створена професійними учасниками ринку цінних паперів у формі асоціації (союзу) з метою встановлення єдиних правил і стандартів їх діяльності на ринку цінних паперів.

На даний час функціонує 3 СРО

1.  Професійна асоціація
реєстраторів і депозитаріїв (ПАРД)

2.  Українська
асоціація
інвестиційного
бізнесу
Українська асоціація
інвестиційного бізнесу (УАІБ)

3.  УФТ
асоціація
торговці”
Асоціація „Українські фондові
торговці”.